

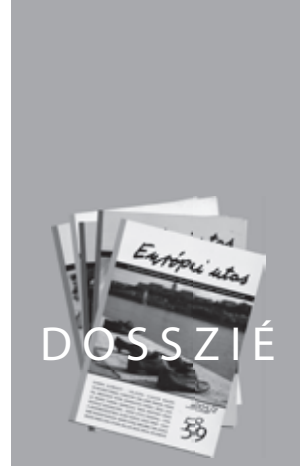
MARIA MASAU DAN

A trieszti Revoltella Múzeum

A Revoltella Múzeumot hivatalosan 1872-ben nyitották meg. Az alapítónak azt a kikötését, hogy a jövedelmeket műalkotásokba kell fektetni, mindig aggályosan betartották. A kuratórium évről évre igyekezett jelentős művészek alkotásait megszerezni. Régiségkereskedőktől vagy magánszemélyektől vásároltak, a nyolcvanas évek közepétől kezdve pedig azokon a nagy nemzetközi kiállításokon is, amelyekből Európa-szerte egyre többet rendeztek Velencétől Bécsig, Torinótól Münchenig, Rómától Párizsig. A kurátorok már a Velencei Biennálé 1895-ös első megrendezésekor úgy találták, hogy ez a legjobb alkalom a gyűjtemények bővítésére. A biennáléhoz kapcsolódó vásárlás utóbb állhatatosan megtartott szokássá vált, és ennek köszönheti a múzeum azt, hogy ma már nagy hírű alkotók munkáival büszkélkedhet. (...)

Jóllehet szemléleti viták, politikai megfontolások és szerencsés véletlenek befolyásolták a munkát, a Revoltella Múzeum végül is nagyon érdekes és reprezentatív gyűjteményt hozott létre. Az első világháború előestéjén, 1914-ben már sok nagy olasz művész szerepel benne: történelmi festők (Hayez), a XIX. század közepi realizmus fő alakjai (Fattori, Borrani, Induno, Favretto), impresszionisták (De Nittis), tájképfestők (Ciardi, Dall'Oca Bianca) és szimbolista mesterek (Bistolfi). Ezt az összképet egyáltalán nem rontotta a különös és szerencsétlen sorsú trieszti

Umberto Veruda műve. Veruda, a helyi iskola egyetlen igazi megújítója Italo Svevo nagy barátja volt (az író róla mintázta a *Vénülés éve*i című regényének szobrászát). (...)

1918-ban Triesztet az Olasz Királysághoz csatolták, ami teljesen új helyzetet teremtett. A város addig egy szárazföldi birodalom élettől lüktető támaszpontja volt, most pedig Itália peremvidékére került. Mindenki szerette, de távol esett a politika és a kultúra központjaitól, Rómától, Milánótól, Firenzétől, Velencétől. Ennek ellenére a Revoltella Múzeum a húszas és a harmincas években is nyitott maradt, egy olyan messzire tekintő igazgató munkájának köszönhetően, aki – jóllehet nem ismerte az európai avantgárd irányzatokat, és a vásárlásokat az olasz *novecento* irányzatának a képviselőire korlátozta – sikeresen megszerezett a múzeumnak több fontos alkotást, néhány igazi remekművet olyan alkotóktól, mint Carlo Carrà, Mario Sironi, Felice Casorati, Giorgio de Chirico, Felice Carena, Gaetano Previati, Giorgio Morandi.

Pasquale Revoltella, a múzeum alapítója

Enteriőr Pietro Magni szoborcsoportjával

A távolba tekintés terelte el a figyelmét a korszak triezsi művészeiről, akik között számos eredeti személyiség volt. A viszonyítási alapot természetesen számukra is az olasz kultúra jelentette immár, de mindannyian vagy szinte mindannyian München vagy Bécs akadémiáin tanultak az első világháború előtt, és olyan közegben éltek, amelyben továbbra is hatott a közép-európai kultúra. A húszas években különösen kiemelkedő időszak kezdődött. Az irányvesztés, a zűrzavar, a jövőtől való félelem termékeny szorongássá alakult a kor művészeiben és szellemi embereiben. Triest kávéháza költők és festők találkozóhelyei lettek, ahol hosszan vitatkozhattak politikáról és művészetéről. A művészek, Vittorio Bolaffio, Ruggero Rovani, Carlo Sbisà, Arturo Nathan, Vito Timmel mellett ott ült az író Italo Svevo, a költő Umberto Saba, de Edoardo Weiss is, Freud tanítványa, az olasz pszichoanalitikus mozgalom megalapítója, aki különösen a terápiás célból festeni kezdő Arturo Nathan személyiségére volt nagy hatással. Az önelemzés és a gondolatok összevetésének igénye, még ha az csak egy kávéházi asztal mellett történt is, természetesen egyfajta identitásvesztésből fakadt: egyelőre a triezsi

kulturális világ nem tudott egészen magára találni az új helyzetben, hogy immár Olaszországhoz tartozik. A kor legjellegzetesebb alakjainak életrajza egyébként nagyon összetett volt, elég csak az „Italo Svevo” írói névre gondolnunk, amelyet Ettore Schmitz választott magának, hogy ebben szintetizálja kettős identitását, vagy Cesare Sofianopolóra, aki a triezsi gazdasági életben fontos szerepet játszó görög közösség tagjaként lép fel, de akit a mediterrán napfénynél jobban vonzott az északi festészet titokzatossága, amelyet müncheni tanulmányai idején ismert meg. Az Észak–Dél ellentéte foglalkoztatta Arturo Nathant is, akinek nyilvánvalóan de Chirico és a klasszikus mitológia de Chirico-i értelmezése a példaadó. (...)

A második világháború újabb fordulatot hozott a Revoltella Múzeum életében. A háború végével egy újabb fejlődési időszak kezdődött, amelynek során a gyűjtemény az absztrakt irányzatok legnagyobb itáliai képviselőinek számos művel gazdagodott (Fontana, Burri, Vedova, Music), ráadásul új kiállítási helyekkel is bővült. A hatvanas években elkezdődött a Modern Művészeti Galéria bővítése: a Pasquale Revoltella háza melletti palotát a XX. század egyik legnagyobb olasz építész, Carlo Scarpa tervei alapján építették át.

A munkálatok nagyon sokáig elhúzódtak, a múzeum csak 1992-től tárhatta ki ismét a kapuit a közönség előtt, és kezdhette el a művészeti kultúra terjesztését kiállításai, kiadványaival, konferenciáival és más kezdeményezéseivel. Így megvalósult Pasquale Revoltella álma, aki olyan folyamatosan fejlődő és gazdagodó múzeum alapjait kívánta megvetni, amely, mint 1866-os végrendeletében írta, „legyen díszes és éke a városnak, amelyet annyira szerettem”.

*Vaszócsik Crista fordítása
Európai Utas, 52. sz. 2003/3.*

Modern Művészeti Galéria

